

ISSN 2544-8935

REDAKCJA
tel. 662 061 331**RYPIN**Przez rok likwidować
będą „stop”

str. 2

GMINA RYPINWciąż stawiają
na drogi

str. 3

POWIAT18 milionów zł
na inwestycje

str. 4

GMINA BRZUZESamorząd gminny
ma już pół wieku

str. 5

CZWARTEK
5 STYCZNIA 2023

ISSN: 2544-8935

2,49 zł
w tym 5% VAT

nr 1/2023 (382)

CRY**TYGODNIK REGIONU RYPIŃSKIEGO**

Dominik zabił kolegę siekierą

GMINA WĄPIELSK – Wszyscy sobie zadajemy pytanie, co mu strzeliło do głowy, że przyszedł tutaj z siekierą i zabił. Przecież na spotkanie nie idzie się z siekierą – mówi jedna z mieszanek Półwieska Małego, w którym pod koniec minionego roku kolega zamordował kolegę

Półwieska Mała to niewielka wioska w gminie Wąpielsk. Według spisu powszechnego z 2021 liczyła 181 mieszkańców. Był to kraj lat dziecińczych obu mężczyzn. Zнали się od zawsze. Gdy Dominik wyprowadził się z rodziną kilkanaście kilometrów dalej, do Gulbin w gminie Brzuze, utrzymywali kontakt. Umówili się na spotkanie we wtorek 27 grudnia, w miejscu dobrze znanym półwieskiej młodzieży – w dawnej bazie kółka rolniczego. Nieruchomość obecnie

należy do prywatnego właściciela i jest pozostawiona sama sobie. W zrujnowanych budynkach poniewierają się śmieci, głównie puszki i butelki po różnego rodzaju napojach. Na dość rozległym terenie rosną samosiejki i chwasty.

We wtorek 27 grudnia dwaj młodzi mężczyźni – 23-letni Mateusz i 20-letni Dominik spotkali się w jednym z pomieszczeń niegdyśszej bazy. Dominik zabrał ze sobą siekierę. Po co? Czyżby miał już plan zaata-

kowania swojego kolegi?

– Ze wstępnych wyjaśnień podejrzanego wynika, że nie potrafi wytłumaczyć motywów swojego działania. Nie wie, co go pchnęło do zabójstwa – powiedział nam Jacek Lasiński, zastępca prokuratora rejonowego z Rypina.

Gdy Mateusz nie wrócił do domu, następnego dnia zaniepokojona rodzina rozpoczęła poszukiwania.

dokończenie na str. 2**Rypin**

Nowa droga na nowy rok

Systematyczne remontowanie infrastruktury drogowej to ważne dla miasta zadania. 2 stycznia oficjalnie oddano do użytku i poświęcono przebudowane oraz rozbudowane odcinki ulicy Polnej i Cichej.

To długo oczekiwana i ważna inwestycja, polegająca na połączeniu ulicy Mławskiej i znajdującej się tam strefą przemysłową z ulicą Polną i Cichą. Inwestycja wpłynie na poprawę bezpieczeństwa, komfort życia mieszkańców oraz na rozwój gospodarczy pobliskich przedsiębiorstw. W uroczystym otwarciu drogi udział wzięli m.in. burmistrz Rypina Paweł Grzybowski oraz radni Rady Miasta Rypin.

Wartość zadania wyniosła 5 040 000 zł, z czego 2 495 127 zł to dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, 2 250 000 zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, a 294 873 zł to

środki własne samorządu. Roboty budowlane objęły odcinek ulicy Polnej (na długości 1,116 km), od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 563 Rypin-Mława (ul. Mławska) oraz odcinek ulicy Cichej (na długości około 0,402 km).

Na obu odcinkach wykonano budowę i przebudowę zjazdów na posesie z kostki brukowej betonowej, odwodnienie jezdni oraz budowę kanału technologicznego. Wykonawcą inwestycji było konsorcjum firm: Usługi Komunalne i Transportowe Piotr Redecki i Firma Inżynieryjno-Budowlana Andrzej Cyta.

(ak), fot. nadesłane

Przez rok likwidować będą „stop”

RYPIN ➤ Można rzec „nareszcie”, chociaż na to „nareszcie” trzeba będzie poczekać prawie rok. Magistrat ogłosił, że udało się w końcu doprowadzić do tego, by PKP zabrała się za likwidację znaku „stop” na ul. Mławskiej. Zamiast niego mają być rogatki i sygnalizacja świetlna

Historia problematycznego znaku zaczęła się w 2016 roku, gdy PKP Polskie Linie Kolejowe w trosce o bezpieczeństwo przejeżdżających przez tory „stop” ustawiły. Firma nie zapytała mieszkańców i władarzy, czy życzą sobie właśnie takiej formy zwrócenia uwagi na zachowanie ostrożności przy pokonywaniu torowiska. Znak spowodował zakorkowanie Mławskiej w godzinach szczytu. W związku z tym urząd miasta i starostwo rozpoczęły starania o zainstalowanie na przejeździe inteligentnej sygnalizacji świetlnej. PKP PLK przystąpiło nieśpiesznie do działania. W 2018 roku wymieniono szyny wraz z podkładami, uzupełniono podsypkę i tłuczeń, wykonano odwodnienia oraz

położono asfalt na dojazdach do przejazdu, po czym prace ustały. Wszystko ponoć przez wykonawcę, który nie wywiązał się ze zlecenia.

– PKP PLK SA. informuje, że powodem braku podjęcia realizacji kolejnej fazy robót polegających na zabudowie urządzeń sterowania ruchem kolejowym na przejeździe kolejowo-drogowym zlokalizowanym na ulicy Mławskiej w Rypinie oraz przekwalifikowania przejazdu z kategorii D do C jest postępująca zwłoka wykonawcy Thales Polska Sp. z o.o. Wykonawca nie realizuje kontraktu zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym. Przedkładana przez wykonawcę dokumentacja projektowa nie

może zostać zatwierdzona do realizacji, gdyż nie spełnia warunków kontraktowych, w tym nie spełnia wymagań dla terenu zamkniętego. Ponadto, po przeszło 500 dniach od podpisania umowy, wykonawca nie posiada wymaganej kontraktem kadry kierowników robót oraz podwykonawcy w zakresie prac elektroenergetycznych. Ciągłe interwencje inżyniera projektu oraz PKP PLK w zakresie próby przyspieszenia realizacji inwestycji nie przynoszą żadnego efektu. (...) Wykonawca nastawił się na roszczenia, a nie na realizację kontraktu – tłumaczył się przedstawiciel PKP PLK w marcu 2019 roku w piśmie skierowanym do burmistrza Rypina.

Bezradność potężnej firmy,

która nie potrafiła poradzić sobie z nierzetelnym wykonawcą była żenująca, a tłumaczenia żałosne. Burmistrz Paweł Grzybowski starał się jak mógł o zastąpienie znaku obiecaną sygnalizacją, nawet zwrócił się w tej sprawie do piosła, szefa podkomisji do spraw transportu i poczty o pomoc, ale bez rezultatu. Bo to przecież strasznie skomplikowane wyrzucić niesolidnego wykonawcę, obciążyć go karami umownymi i znaleźć nową firmę. Ta z pozoru prosta czynność zajęła PKP PLK prawie cztery lata.

– Po rozwiązaniu umowy i sprawie sądowej między PKP PLK, a byłym wykonawcą, który nie przestrzegał harmonogramu rzeczowo-finansowego, doszło

do wyłonienia nowego, a także zespołu projektowego. W efekcie prace nad kompleksowym remontem i zmianą kategorii przejazdu kolejowego mają zakończyć się do 28 listopada 2023 roku – informuje Magdalena Balińska z Urzędu Miasta Rypin.

– Już tyle lat czekamy, że uwierzę jak zobaczę – komentuje jeden z kierowców, któremu stanie w obłokach spalin na Mławskiej jakoś nie przypadło do gustu.

O sprawie pisaliśmy wielokrotnie w CRY, m.in. w poprzednim wydaniu i na pewno do tematu będziemy wracać. Najchętniej, gdy już feralnego znaku nie będzie.

Tekst i fot. (jd)

Gmina Wąpielsk

Dominik zabił kolegę siekierą

dokończenie ze str. 1

– Znalazł go brat z sąsiadem. Co ten, niepełnoletni jeszcze chłopiec musiał przeżyć, widząc swoją bliską osobę w kałuży krwi z roztrzaskaną głową, nawet nie chce myśleć. Miejsce, gdzie się spotkali jest okropne. W ciągu mniej więcej 10 lat znaleziono tam trzech mężczyzn, którzy zmarli najprawdopodobniej z powodu „przepicia”, a teraz ta zbrodnia – wzdycha

jedna z mieszkanki Półwieska Małego.

Śledztwo prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Rypinie nie jest na wczesnym etapie.

– Wszystkie okoliczności i przyjętą przez podejrzanego linię obrony będziemy weryfikować. Sprawdzamy, czy był pod wpływem alkoholu lub narkotyków, zostały zlecone odpowiednie ekspertyzy. Oczekujemy na wynik sekcji zwłok, która zоста-

ła przeprowadzona w piątek 30 grudnia. Mamy informację, że podejrzany leczył się psychiatrycznie, wobec czego zażądaliśmy dokumentacji medycznej. Zostali już przesłuchani świadkowie, jeśli zaistnieje potrzeba dalszych przesłuchań, zadecydujemy o tym w toku czynności procesowych – wyjaśnia prok. Jacek Lasiński.

Do tematu wrócimy.

Tekst i fot. (jd)

Wciąż stawiają na drogi

GMINA RYPIN ▶ W minionym roku samorząd gminy Rypin wydał na inwestycje drogowe ponad 16 milionów złotych. Udało się przebudować 8 odcinków dróg o łącznej długości blisko 14 kilometrów

– Rok 2022 był czasem realizacji bardzo ważnych dla naszej gminy inwestycji drogowych – mówi wójt Janusz Tyburski. – Wspólnym wysiłkiem udało się zrealizować wiele ważnych dla mieszkańców zadań. Nie ustajemy w poszukiwaniu i pozyskiwaniu środków finansowych na kolejne działania. W ramach drugiej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład otrzymaliśmy wsparcie w kwocie ponad 9 mln zł. Dzięki tym środkom zostaną zmodernizowane kolejne odcinki dróg.

W listopadzie 2022 roku zakończyła się przebudowa m.in. lokalnych dróg na trasie Sadłowo-Stępowo. Wyremontowane zostały dwa odcinki o łącznej długości

blisko 2 km. W ramach inwestycji jezdnie na całej długości została poszerzona do pięciu metrów. Pojawiła się nowa nawierzchnia asfaltowa, odtworzono rowy przydrożne. Zastosowano nowe oznakowanie drogowe oraz elementy techniczne, poprawiające komfort i bezpieczeństwo. Remont kosztował łącznie blisko 2 mln zł. Wykonawcą prac było Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o.o. z Lipna. W minionym roku zakończyła się także przebudowa drogi gminnej w miejscowości Zakrocz. Zadanie zostało zrealizowane ze środków własnych samorządu. Dzięki dofinansowaniu z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych udało się zmo-

dernizować drogę wewnętrzną w Sadłowie.

Kolejne miliony na drogi

W grudniu 2022 roku miało miejsce symboliczne poświęcenie i otwarcie dróg zmodernizowanych w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład. Przebudowa pięciu odcinków o łącznej długości blisko 10 km kosztowała ponad 12,5 mln zł. Wyremontowane zostały drogi w miejscowościach: Starorypin Prywatny, Dębiany, Stępowo, Rusinowo, Iwany, Rypańska Prywatne. W oficjalnym oddaniu inwestycji do użytku uczestniczyli: wójt Janusz Tyburski; Irena Vuković-Kwiatkowska, reprezentująca poseł Joannę Borowiak; radni gminy Rypin na

czele z przewodniczącą Wiesławą Sokołowską; sołtysi; przedstawiciel wykonawcy oraz inspektorzy nadzoru.

Obwodnica i ścieżka rowerowa

W grudniu w rypińskim magistracie miało miejsce uroczyste podpisanie umowy na rządowe dofinansowanie budowy dwóch obwodnic: w Rypinie i Brodnicy. Dokument sygnował w imieniu rządu wiceminister infrastruktury Rafał Weber, natomiast z ramienia Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu wicemarszałek Zbigniew Sosnowski. Gmina Rypin jest partnerem inwestycji, która ma kosztować ok. 100 mln zł, a rządowe dofinansowanie wy-

niesie 60 mln zł.

W ubiegłym roku uzgodniony został także projekt ścieżki pieszo-rowerowej z Ostrowitego do Rypina. To efekt podpisanego w październiku 2021 roku porozumienia pomiędzy pięcioma samorządami: województwem kujawsko-pomorskim, powiatem rypińskim, miastem Rypin, gminą Rypin i gminą Brzuze. Dokument dotyczy m.in. współfinansowania budowy ścieżki pieszo-rowerowej, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 534, od miejscowości Ostrowite do skrzyżowania z ulicą Kościuszki w Rypinie. Liderem porozumienia jest gmina Rypin

(AdWo), fot. nadesłane

Gmina Rypin

Koniec roku z nowym budżetem

W czwartek 29 grudnia odbyła się ostatnia w tym roku sesja Rady Gminy Rypin. Najważniejszym punktem obrad było uchwalenie budżetu na przyszły rok.

Zakładane wydatki gminy wyniosą 55 mln zł. Warto podkreślić, że w przyszłym roku władze planują wydać na inwestycje drogowe 16 mln zł. Plan zadań zakłada m.in. przebudowę następujących odcinków dróg: Marianki-Podole,

Stępowo-Kwiatkowo, Starorypin Rządowy-Podole. Gmina Rypin dofinansuje także remont drogi powiatowej Rypin-Wąpielsk. W planach jest również rewitalizacja terenów popegeerowskich w Starorypinie Prywatnym (3

mln zł), budowa świetlicy wiejskiej w Głowińsku (750 tys. zł) oraz zakup samochodu dla Wiejskiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Zakroczu (70 tys. zł).

(AdWo), fot. nadesłane

Rypin

W podziękowaniu za pracę

Burmistrz Rypina Paweł Grzybowski wspólnie z kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Martą Kubas-Trędewicz podziękowali pracownikom socjalnym, które z końcem roku przeszły na emeryturę.

Agnieszka Sadowska przepracowała w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej 31 lat, a Barbara Pesta 42 lata. Oba paniom podziękowano za lata odpowiedzialnej i trudnej

pracy oraz przekazano gratulacje i najlepsze życzenia dużo zdrowia, radości i pomyślności na zasłużonym odpoczynku.

(red), fot. nadesłane

18 milionów zł na inwestycje

POWIAT ▶ W trakcie ostatniej sesji Rady Powiatu w Rypinie radni jednogłośnie uchwalili budżet na 2023 rok. – Przed nami wiele pracy, ale razem damy radę – zapewnia starosta Jarosław Sochacki

W roku 2023 zaplanowane środki na wydatki inwestycyjne wynoszą ponad 18 mln. zł. Wśród najważniejszych zadań należy wymienić: wyposażenie i oddanie do użytku nowej siedziby szkoły dla Zespołu Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie; rozbudowę Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; wykonanie dokumentacji technicznej niezbędnej do rozbudowy drogi i budowy ścieżki rowerowej z Rypina do Ostrowitego; przebudowę drogi i budowę ścieżki rowerowej z Rypina do Wąpielska oraz rozbudowę drogi powiatowej Kupno-Radziki Duże.

Jako kolejne, priorytetowe zadania samorząd powiatowy wymienia: opracowanie dokumentacji technicznej niezbędnej do budowy drogi i ścieżki rowerowej z Kowalk do Pręcpek; opracowanie dokumentacji technicznej dotyczącej budowy

ronda na skrzyżowaniu ulic Młyńskiej i Warszawskiej; opracowanie dokumentacji technicznej do rozbudowy drogi Skrwilno-Mościska; rozbudowę drogi z Radzik Dużych do Wąpielska; budowę parkingu wraz z infrastrukturą przed budynkiem starostwa powiatowego i urzędu miasta, budowę boiska wielofunkcyjnego z funkcją lodowiska sezonowego przy Zespole Szkół nr 2 im. Unii Europejskiej; projekt hali przy Zespole Szkół nr 1 im. ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie; zakup wyposażenia dla szkół powiatu rypińskiego za ponad 5 mln zł, rozbudowę i remont przychodni oraz tunelu łączącego obiekty Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rypinie, rozbudowę Dziennego Domu Pobytu „Senior+”; przebudowę schodów i dostosowanie budynku Starostwa Powiatowego w Rypinie do osób

niepełnosprawnych.

– To ambitny budżet na trudne czasy. Ponad 18 mln. zł przeznaczymy na 26 inwestycji, które mają rozwijać nasz piękny powiat. Wierzę, że dzięki wsparciu rządowemu i środkom unijnym uda nam się zrealizować zamierzone cele. Dziękuję za ten rok, a łącznie za 4 lata naszej samorządowej współpracy. Serdeczne podziękowania składam członkom zarządu powiatu za 138 uchwał w tym roku. Dziękuję radzie powiatu za działania: komisje, sesje, udział w uroczystościach i reprezentowanie powiatu w gminach i mieście Rypin. Wyrazy wdzięczności kieruję także do dyrektorów i kierowników jednostek organizacyjnych. Dziękuję pracownikom starostwa i pozostałym jednostek. Przed nami wiele pracy, ale razem damy radę – komentuje starosta Sochacki.

(ak), fot. Powiat Rypiński

Rypin/Powiat

Przybędzie 20 łóżek

Trwa rozbudowa Oddziału Rehabilitacji Ogólnoustrojowej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Rypinie.

Koszt całej inwestycji to prawie 3,3 mln zł. Jest ona realizowana przy wsparciu środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

– Realizacja zadania w zakresie zmiany sposobu użytkowania budynku po byłej kotłowni na potrzeby Oddziału Rehabilitacyjnego w przedłużeniu istniejącego obiektu Rehabilitacji Ogólnoustrojowej przyniesie korzyści w posta-

ci dodatkowych 20 łóżek, co rozwinie oddział o dodatkowe miejsca do leczenia pacjentów – podaje Starostwo Powiatowe w Rypinie.

Powierzchnia również ulegnie zmianie i po przebudowie wyniesie ponad 500 m². Pracownicy służby zdrowia będą mogli pracować w lepszych warunkach, a pacjenci korzystać z wysokiej jakości usług.

(red),
fot. Powiat Rypiński

Rypin

Kolejne stypendia dla zdolnych uczniów

W poprzednim wydaniu „CRY” zamieściliśmy listę uzdolnionych i pracowitych młodych ludzi, którzy otrzymali stypendia marszałka województwa kujawsko-pomorskiego z programu „Prymus Pomorza i Kujaw”. W ostatnich dniach grudnia 2022 roku została ogłoszona kolejna lista beneficjentów nagród finansowych, tym razem z przedsięwzięcia edukacyjnego „Humaniści na start!”.

Stypendia z programu „Humaniści na start!” dostali uczniowie klas siódmych

i ósmych szkół podstawowych oraz liceów ogólnokształcących, którzy z historii i języka pol-

skiego uzyskali średnią ocen co najmniej 4,5 oraz są laureatami lub finalistami ogólnopolskich olimpiad z przedmiotów humanistycznych albo konkursów organizowanych w naszym regionie. W województwie kujawsko-pomorskim w tym roku szkolnym nagrody w wysokości od 200 do 400 zł przez 10 miesięcy otrzyma 406 osób, w tym 83 uczniów szkół podstawowych i 323 liceów. Wśród wyróżnionych znalazło się 8 młodych ludzi kształcących się w Rypinie.

Stypendyści programu „Humaniści na start!” z po-

wiatu rypińskiego

Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół nr 1 im. ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie: Karolina Czajkowska, Patryk Dębowski, Zuzanna Kwiatkowska, Igor Kwiatkowski, Sebastian Stefański, Olga Włodowska.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 im. Jana Pawła II w Rypinie: Jakub Rupiński i Jakub Topolewski.

Warto podkreślić, że uczennica LO w Rypinie Karolina Czajkowska jest podwójną stypendystką. Otrzymała również

subwencję z programu „Prymus Pomorza i Kujaw”.

Urząd Marszałkowski realizuje trzy programy stypendialne finansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Poza humanistami nagrody finansowe otrzymuje również uzdolniona młodzież mająca osiągnięcia w zakresie przedmiotów ścisłych i języków obcych oraz najlepsi uczniowie szkół zawodowych.

Tekst i fot. (jd)

Samorząd gminny ma już pół wieku

GINA BRZUZE 1 stycznia 1973 roku uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z 6 grudnia 1972 r. w wyniku reformy administracyjnej kraju została utworzona gmina Brzuze. W latach 1973-1990 była terenowym organem administracji państwowej, a od 1990 roku jest jednostką samorządu terytorialnego

Minęło 50 lat, więc warto sprawdzić obecny stan gminy. W miarę świeże informacje uzyskaliśmy dzięki spisowi powszechnemu z ubiegłego roku.

Gmina Brzuze liczyła w 2021 roku 5 248 obywateli, z czego 48,8% stanowiły kobiety, a 51,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 2,9%. W ubiegłym roku zawarto 13 małżeństw, co odpowiada 2,5 małżeństwom na 1000 osób. 29,1% mieszkańców gminy Brzuze jest stanu wolnego, 58,2% żyje w małżeństwie, 2,9% jest po rozwodzie, a 9,8% to wdowy lub wdowcy. Gmina ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 49, co stanowi -9,29 na 1000 mieszkańców gminy. Liczba osób w gminie zmalała o 20 kobiet i 29 mężczyzn. W 2021 roku urodziło się 33 dzieci - 16 dziewczynek i 17 chłopców. Zameldowały się w gminie 74 osoby, a wymeldowało 76. 59,4% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 18,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,9% w wieku poprodukcyjnym. Bezrobocie rejestrowane wynosiło w 2021 roku 9,3%, 14,5% wśród kobiet i 5,1% wśród mężczyzn.

W 2021 roku w gminie Brzuze oddano do użytku 13 domów

jednorodzinnych. Całkowite zasoby mieszkaniowe gminy to 1 685 nieruchomości, zatem na 1000 mieszkańców przypada 319 mieszkań. Jest to znacznie mniej niż w województwie kujawsko-pomorskim, gdzie ten wskaźnik wynosi 373, a w całym kraju - 392. Jeśli chodzi o instalacje techniczno-sanitarne to 93,23% mieszkań i domów przyłączonych jest do wodociągu, 83,74% nieruchomości ma wc, 80,06% mieszkań posiada łazienkę a 76,14% korzysta z centralnego ogrzewania.

W gminie Brzuze w 2021 roku zarejestrowanych było 346 pod-

miotów gospodarczych, z czego 266 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność. Najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności było budownictwo, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli.

W gminie przestępczość jest na niskim poziomie. W ubiegłym roku odnotowano 69 przypadków złamania prawa. Wskaźnik wykrywalności wyniósł 80%. Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny - 36 i przeciwko mieniu - 28. Według danych z lat 2010-2021 w wyniku wypadków drogowych w gminie

Brzuze zginęły 4 osoby, a 21 było rannych.

Wydatki z budżetu gminy Brzuze wyniosły w 2021 roku 32,1 mln. złotych, co daje 6,1 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Najwięcej, bo 25,1% przeznaczono na oświatę i wychowanie, 24,8% na inwestycje, 10,5% na administrację publiczną, 10% na transport i łączność. Dochody gminy to 34,8 mln. złotych, czyli 6,6 tys. zł na jednego mieszkańca. W porównaniu z rokiem 2020 wpływy do budżetu gminy wzrosły o 24,7%.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 9,4%

ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,7% wykształcenie policealne, 9,7% średnie ogólnokształcące, a 14,4% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym legitymuje się 23,4% mieszkańców gminy Brzuze, gimnazjalnym 7,6%, natomiast 31,2% podstawowym. 2,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Gmina ma 17 sołectw: Brzuze, Dobre, Giżynek, Gulbiny, Kleszczyn, Łączonek, Marianowo, Okonin, Ostrowite, Piskorzyn, Przyrowa-Mościska, Radzynek, Somsory, Trąbin, Trąbin-Rumunki, Ugoszcz i Żałe.

Z zabytków warto wymienić budynki po cukrowni w Ostrowitem, las bukowy z pomnikami przyrody w Gulbinach, kościół z końca XIX wieku w Trąbinie, pałac i park z drugiej połowy XIX wieku w Ugoszczu, budynek szkoły z 1919 roku w Somsiorach, kościół w Żałem z 1937 roku oraz kaplicę w Studziance z początku XVIII wieku. Poza tym gmina ma najwięcej jezior w powiecie, nad niektórymi są pomosty i zagospodarowane plaże, co sprzyja letniej rekreacji mieszkańców i gości.

Tekst i fot. (jd)

Coraz więcej uczniów w Kowalkach

GMINA RYPIN ▶ Czas to jedno z podstawowych pojęć filozoficznych, również wielkość fizyczna określająca kolejność zdarzeń oraz odstępy czasowe pomiędzy nimi. Tyle definicja, ale czas w szkole płynie inaczej...

– Rok kalendarzowy to nie to samo co rok szkolny, godzina zegarowa nie jest równa godzinie lekcyjnej. Kiedy cały świat wita Nowy Rok, w szkołach to powitanie już dawno za nami, bo miało miejsce pierwszego września. Kiedy cały świat stary rok żegna, w szkole wielkimi krokami zbliża się koniec pierwszego półrocza i rozpoczyna czas wyczekiwania na upragnione ferie zimowe. I w tej fazie właśnie jesteśmy. Rozpoczynamy przygotowania do klasyfikacji śródrocznej i próbujemy podsumować miniony czas roku szkolnego 2022/2023 – informuje dyrektor SP w Kowalkach Beata Nejno.

Do Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalkach uczęszcza 134 uczniów i 70 przedszkolaków. Otworzono klasę siódmą i pierwszy raz od momentu przekształcenia z gimnazjum, czyli od 2017 roku mają

pełną szkołę.

– Dzieci z oddziału przedszkolnego podzieliliśmy na 4 grupy wiekowe. W 2017 rozpoczęliśmy od jednej, mieszanej wiekowo. Każdego roku przygotowujemy ofertę zajęć pozalekcyjnych i z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Obecnie są to zajęcia ogólnorozwojowe w zerówce i klasie pierwszej oraz zajęcia SKS, szachy w klasie czwartej, rytmika w przedszkolu, kodowanie w edukacji wczesnoszkolnej i na drugim etapie edukacyjnym, zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia z matematyki czy terapia ręki związana z usprawnianiem precyzyjnych ruchów dłoni i palców, co jest niezbędne w nauce pisania. Zatrudniamy pedagoga, pedagoga specjalnego i logopedę. Niestety ciągle szukamy psychologa, który zechciałby podjąć z nami współpracę – dodaje dyrektor

Beata Nejno.

W Kowalkach organizują obchody świąt i uroczystości: Narodowe Święto Niepodległości, dzień chłopaka, dzień przedszkolaka, dzień dyni czy dzień pluszowego misia. Celebrują andrzejki, mikołajki i wigilię świąt Bożego Narodzenia. Realizują doradztwo zawodowe i edukację regionalną, korzystając z oferty lekcji muzealnych Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Ryplinie. – Uzyskaliśmy w tym roku szkolnym dofinansowanie do wycieczek w programie Poznaj Polskę, włączyliśmy się w akcje Ministerstwa Edukacji i Nauki Szkoła Pamięta i Szkoła do Hymnu. Zbieraliśmy karmę dla bezdomnych zwierząt ze schroniska Reksio w Brodnicy – wylicza szefowa placówki.

W I okresie roku szkolnego 2022/2023, w połowie października, obchodzono Dzień Edukacji Narodowej. Z tej okazji nauczy-

ciele szkoły w Kowalkach otrzymali wyróżnienia za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej: Anna Gadomska nagrodę wójtka gminy Rypin, Aneta Rumińska i Dorota Żmudzińska medale Komisji Edukacji Narodowej, a dyrektor szkoły Beata Nejno nagrodę kujawsko-pomorskiego kuratora oświaty. Szkoła uczestniczy w unijnym projekcie, który polega na dostarczaniu dzieciom mleka i przetworów mlecznych, i organizuje dla przedszkolaków i uczniów klas 1-3 Dzień Zdrowego Śniadania.

Uczniowie szkoły w Kowalkach biorą udział w konkursach i zawodach sportowych. Obecnie uczeń Szymon Gawroński, po przejściu wcześniejszych kwalifikacji, szykuje się do udziału w etapie ogólnopolskim Konkursu Wiedzy o Mikołaju Koperniku.

– Mamy też plany na nie-

daleką przyszłość. 20 stycznia 2023 chcemy dokonać oficjalnego otwarcia Pracowni Nowoczesnych Technologii, której wyposażenie stanowią przede wszystkim pomoce dydaktyczne zakupione w programie Laboratoria Przyszłości, a imprezą towarzyszącą tego wydarzenia będzie Wystawa Starych Technologii. Na 26 stycznia planujemy huczne obchody Dnia Babci i Dziadka. Szykujemy się też do karnawałowych szaleństw w czasie bali przebierańców – dodaje dyrektor Beata Nejno.

– No i co najważniejsze, uczymy i uczymy uczniów uczyć się. Uczymy jak pracować w zespole, jak uczyć od siebie wzajemnie. Jak pracować metodą projektu. Jak korzystać z nowoczesnych technologii. Jak przygotować się do kolejnego etapu edukacyjnego już w innej, nowej szkole.

(ak), fot. nadesłane

Start kolejnego naboru

POWIAT ▶ Od 2 stycznia rolnicy, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych lub ASF, mogą starać się o środki na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej. Kwota pomocy w ramach tego działania to maksymalnie 300 tys. zł

Wnioski o to wsparcie finansowane z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 przyjmowane są już po raz jedenasty. O pomoc na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej mogą się starać dwie grupy rolników. Do

pierwszej należą ci, których gospodarstwa ucierniały na skutek klęsk żywiołowych: deszczu nawalnego, suszy, przymrozków wiosennych, ujemnych skutków przezimowania, obsunięcia się ziemi, lawiny, gradu, huraganu czy uderzenia pioruna. Drugą stanowią poszkodowani w wyniku wystąpienia afrykańskiego pomoru świń (ASF).

O dofinansowanie można się ubiegać, gdy szkody w gospodarstwie, np. w sprzęcie, uprawach rolnych albo zwierzętach gospodarskich, powstały w roku, w którym jest składany wniosek lub w jednym z dwóch poprzednich lat. Straty muszą wynosić przynajmniej 30 proc. średniorocznej produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła szkoda. Pod uwagę można wziąć również pięć lat poprzedzających rok wystąpienia strat, jednak w tym przypadku pomija się lata o najwyższej i najniższej produkcji.

Z kolei jeśli w gospodarstwie wystąpi ASF, o pomoc mogą starać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał w drodze decyzji zabicie świń lub zniszczenie ich zwłok.

W tym przypadku szkoda także powinna wynosić co najmniej 30 proc. trzody chlewnej posiadanej przez rolnika.

Kilkaset tysięcy złotych do wzięcia

Maksymalna pomoc jaką można otrzymać w ramach tego wsparcia w całym okresie realizacji PROW 2014-2020, to 300 tys. zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo. Poziom dofinansowania nie może przekroczyć jednak 80 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji. Rekompensaty z tytułu szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych można przeznaczyć na odtworzenie składników gospodarstwa, które uległy zniszczeniu. Wartość szkody musi oszacować komisja powołana przez wojewodę, a zakres kosztów podlegających refundacji musi być zgodny z katalogiem kosztów kwalifikowanych.

W przypadku gdy w wyniku klęski żywiołowej zniszczona została konkretna maszyna rolnicza, można otrzymać dofinansowanie na jej odkupienie. Trzeba pamiętać, że musi być ona nowa. A jeśli np. w wyniku przejścia huraganu zniszczeniu

uległ sad, pomoc finansowa powinna zostać przeznaczona na odtworzenie uszkodzonych nasadzeń. Natomiast gdy przyczyną strat jest ASF, inwestycje realizowane z dofinansowaniem nie mogą być związane z produkcją świń.

Gdzie złożyć wniosek?

Od 2 stycznia do 29 grudnia 2023 r. wnioski przyjmują biura powiatowe i oddziały regionalne ARiMR. Dokumenty można złożyć osobiście, przesłać za pośrednictwem Poczty Polskiej lub elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP. Pomoc przyznawana jest zgodnie z kolejnością wpływu dokumentacji. Do tej pory z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w ramach wsparcia „Inwestycji odtwarzających potencjał produkcji rolnej” agencja przeprowadziła dziesięć naborów. Poprzedni zakończył się 30 grudnia 2022 r. – przyjęto w nim 86 wniosków, a kwota oczekiwanego dofinansowania to ok. 7,7 mln zł. W sumie taką pomoc z PROW 2014-2020 w wysokości ponad 24 mln zł otrzymało do tej pory 473 rolników.

(AdWo), fot. archiwum

Powiat

Podsumowanie 2022 roku

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wypłaciła w 2022 roku blisko 32 mld zł. To kwota przekazana w postaci m.in. płatności bezpośrednich, dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, pomocy krajowej i Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” 2014-2020.

Tradycyjnie największą część przekazanych w ciągu roku funduszy stanowią płatności bezpośrednie. Około 17 mld zł to suma środków przekazanych rolnikom od 1 stycznia 2022 r. w ramach dwóch kampanii (2021 i 2022). Znaczny udział w puli, ponad 12,92 mld zł, mają zaliczki (dopłaty bezpośrednie 10,78 mld zł i płatności obszarowe PROW – 2,14 mld zł). W 2022 roku wnioski złożyło 1,265 mln rolników, a cały budżet to ok. 16,96 mld zł. Wypłaty trwają i zgodnie z unijnymi przepisami będą realizowane do 30 czerwca 2023 r.

Istotną pozycję w zestawieniu zajmuje również Program Rozwo-

ju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Z jego budżetu agencja wypłaciła w 2022 roku ok. 9,6 mld zł. Najwięcej pieniędzy przeznaczonych zostało na modernizację i restrukturyzację gospodarstw. W minionym roku przeprowadzono ponad 20 naborów skierowanych bezpośrednio do producentów rolnych, a w ofercie PROW pojawiły się też nowe działania. Z kolei w ramach pomocy krajowej ARiMR przekazała w ciągu ostatnich 12 miesięcy ponad 5 mld zł.

Najwięcej środków z tej puli trafiło do rolników w postaci dopłat do zakupu nawozów mine-

ralnych – 2,61 mld zł. Zainteresowaniem cieszyła się także pomoc dla producentów loch, a dzięki sprawnemu rozpatrzeniu wniosków przed końcem roku wsparcie – w wysokości ok. 591,4 mln zł – otrzymały rodziny rolnicze, które poniosły straty w wyniku działania niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Natomiast ok. 270 mln zł trafiło w 2022 roku do beneficjentów Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020, w ramach którego ARiMR przeprowadziła 25 naborów.

(AdWo)

Powiat

Dla produkujących świnie

Rolnicy zajmujący się produkcją trzody chlewnej będą mogli otrzymać nowe wsparcie. Dofinansowanie wyniesie od 2400 zł do 70 000 zł.

Nowy instrument Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) to „Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę” w ramach działania „Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę”. Działanie to jest jednorazowym, nadzwyczajnym mechanizmem, będącym odpowiedzią na problemy z płynnością finansową zagrażającą ciągłości działalności rolniczej.

Budżet wsparcia wynosi prawie 155 mln euro. Pomoc

jest adresowana do rolników zajmujących się produkcją świń w cyklu zamkniętym. Wysokość wsparcia wynosić będzie co najmniej 2,4 tys. zł i nie więcej niż 15 000 euro (ok. 70 tys. zł) na rolnika (maksymalny limit określony w przepisach rozporządzenia UE). Wysokość pomocy będzie uzależniona od wielkości gospodarstwa rolnego mierzonej historyczną skalą produkcji (zróżnicowanie poszczególnych przedziałów ze względu na wielkość produkcji). Ogłoszenie terminu naboru wniosków zostało zaplanowane na styczeń 2023 r.

(AdWo)

Tradycja powróciła do Borzymina

GMINA RYPIN ▶ „Jezus jest w miłości” – to tytuł tegorocznych jasełek połączonych z wigilią środowiskową, które odbyły się 21 grudnia w Szkole Podstawowej im. ks. kar. Stefana Wyszyńskiego w Borzyminie

To wyczekiwane przez wszystkich radosne wydarzenia, tak naprawdę rozpoczynające święta Bożego Narodzenia, dla całej społeczności szkolnej i ludzi z nią związanych powróciło po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią. Spotkanie rozpoczęła przemówieniem i życzeniami świątecznymi dyrektor szkoły Małgorzata Cyta, która następnie oddała głos uczniom.

Jasełka opierały się na historii aniołów zesłanych przez Boga na ziemię, a konkretnie do Polski, których zadaniem było wytłumaczenie ludziom, o co chodzi tak naprawdę w świętach Bożego Narodzenia, że najważniejsze jest ludzkie serce i radość z dzielenia się z innymi, tymi w potrzebie, często pogardzanymi i odrzuconymi przez społeczeństwo, ale także tymi, którzy stoją obok nas i czekają na odruch życzliwości z naszej strony, a prezenty są ważne, jeśli dajemy je z miłości. Anioły pokazują ludziom, że to jest właśnie powód, dla którego w tę magiczną noc Jezus po raz kolejny przychodzi na świat, by szukać

i zbawiać tych, którzy zblądzi, a miłość, którą uosabia, powoduje, że na ziemi możemy mieć kawałek nieba.

Biorący udział w inscenizacji jasełkowej aktorzy reprezentowali przedział wiekowy całej szkoły. W przedsięwzięcie zaangażowane było całe przedszkole (od 3-latków po 6-latkę wraz ze swoimi paniami: Anną Winnicką, Ewą Łukaszewską,

Natalią Dziak, Lidią Zawadą, Moniką Mikołajewską) oraz uczniowie z klas 1-8, którzy zostali przygotowani przez: Annę Umińską, Hannę Stasiówką, Bartłomieja Umińskiego i Krzysztofa Szalkowskiego. W sumie to ponad 70 aktorów.

Wymagająca i czasochłonna praca dzieci, uczniów oraz nauczycieli uwieńczona została sukcesem. Goście dopisali tłumnie, a ich

wzruszenie, chwilami rozbawienie i całe uznanie wyrażone zostały głośnymi i długimi owacjami na stojąco.

Nie zabrakło również ciepłych i serdecznych słów od przedstawicieli gminy Rypin – sekretarza Mariusza Paprockiego, wiceprzewodniczącego Marka Pawła Śmiechewicza, radnego powiatowego Rafała Zglinickiego, przewodni-

czącej KGW w Borzyminie Jolanty Wierchowskiej oraz sołtys wsi Borzymin Pauliny Staszewskiej, którzy wraz z dyrektorem szkoły podarowali dzieciom słodkie upominki.

Na świątecznym stole znalazł się opłatek – najważniejszy symbol tych świąt, którym zgromadzeni się dzielili, składając sobie życzenia. Nie zabrakło też wigilijnych potraw, które przygotowały panie z KGW w Borzyminie oraz wymienionych ciast od rodziców, którzy chętnie i licznie włączyli się do pomocy.

– Mamy nadzieję, że piękna jasełkowa i wigilijna tradycja naszej szkoły nie zostanie więcej przzerwana, a ten moment zjednoczenia, chociaż garstki ludzi w cieplej, serdecznej atmosferze narodzin Jezusa będzie ciągle załącznikiem nadziei na przetrwanie najważniejszych ludzkich wartości w coraz bardziej zabieganym, interesownym i materialnym świecie, że będzie iskrą zdolną obudzić w ludziach prawdziwe bicie serca dla drugiego człowieka – informuje Anna Umińska z SP w Borzyminie.

(ak), fot. nadesłane

Sukces orkiestry dętej

SKRWILNO/REGION ▶ Orkiestra Dęta Gminy Skrwilno zajęła drugie miejsce w XIV Ogólnopolskim Konkursie Orkiestr Dętych w Wąbrzeźnie

17 grudnia w Wąbrzeskim Domu Kultury po raz 14. odbył się Ogólnopolski Konkurs Orkiestr Dętych, w którym udział wzięło 9 grup muzycznych. Konkurs o zasięgu ogólnopolskim polegał na prezentacji różnorodnego repertuaru, również polskich kompozytorów. Orkiestry oceniane były przez profesjonalne jury. Tym razem w fachowym składzie zasiadali: Mieczysław Żelazko, Leszek Orłowski oraz Rafał Janiuk.

Głównym założeniem muzycznej rywalizacji była integracja osób grających na instrumentach dętych. Nagrodzone zostały pierwsze trzy miejsca. Ponadto przyznano nagrodę Grand Prix. Pod uwagę brano dobór repertuaru, brzmienie,

intonację, frazowanie, artykulację, technikę gry oraz ogólny wyraz artystyczny.

Poziom instrumentalnych zmagani był niesamowicie wysoki. Poza Orkiestrą Dętą Gminy Skrwilno do konkursu przystąpiły orkiestry z: Tczewa, Starożębów, Silnicy, Radzymińska, Bydgoszczy, Inowrocławia, Wilczyna oraz lokalna Orkiestra Dęta WDK. Pamiątkowe puchary oraz dyplomy trafiły w ręce wszystkich orkiestr, bez wyjątku.

Laureatami zostali: nagroda GRAND PRIX – Harcerska Orkiestra Dęta Tczew; I miejsce – Orkiestra Dęta EXPRESJA MAESTRO Silnicy Przedbórz; II miejsce – Orkiestra Dęta Gminy Skrwilno; III miejsce – Radzy-

mińska Orkiestra Dęta.

Aby tradycji stało się zadość, na zakończenie wydarzenia ponad 300 muzyków należących do występujących tego dnia orkiestr dętych zagrało wspólnie utwór autorstwa Juliana Kwiatkowskiego „Orkiestry Dęte”.

– Możemy być dumni z prężnych działań Orkiestry Dętej Gminy Skrwilno, na czele z kapelmistrzem Konradem Mazurowskim. Wkład i zaangażowanie wszystkich orkiestrantów przynoszą znakomite efekty, czego serdecznie gratulujemy i życzymy kolejnych muzycznych sukcesów – podsumowuje Urząd Gminy Skrwilno.

(ak),
fot. nadesłane

Rypin

Dowódcy OSP zdali na piątkę

29 grudnia 2022 roku w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Rypinie odbył się egzamin końcowy „Szkolenia kierującego działaniem ratowniczym dla strażaka ratownika Ochotniczych Straży Pożarnych (dowódcy OSP)”.

Szkolenie zostało przeprowadzone w systemie weekendowym w dniach 03.12 – 11.12.2022 roku w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Rypinie, zgodnie z programem „Szkolenia kierujących działaniem ratowniczym dla strażaków ratowników Ochotniczych Straży Pożarnych (do-

wódców OSP)”, zatwierdzonym 4 marca 2022 r. przez komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej.

– Celem szkolenia było przygotowanie druhow OSP do kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie interwencyjnym, z umiejętnością właściwego rozpoznawania sytuacji

i podejmowania decyzji podczas działań ratowniczo-gaśniczych. Podsumowaniem szkolenia był egzamin, który zakończył się wynikiem pozytywnym dla wszystkich 39 uczestników szkolenia – podaje PSP Rypin.

(red),
fot. PSP Rypin

Podwórkowe gry z historią

XX WIEK ▶ Dzieci hołdują obecnie grom na telefonie lub komputerze. Nieco starsi z dzieciństwa pamiętają grę w klasy lub piekło-niebo. Narysowanie kredą na betonie kilku kresek wystarczało do długiej i emocjonującej rozgrywki. Za prostą zabawą kryje się ciekawa historia

Zadziwiające jest to, że gra w klasy nazywana czasem u nas „chłopkiem”, znajdowana jest przez historyków w różnych cywilizacjach – od Chin po Rzym. Niektóre źródła mają prawie 4 tysiące lat. Pewne jest, że grę w klasy skutecznie Rzymianie. Była to nie tylko zabawa, ponieważ stosowano ją jako element treningu dla legionistów. Rzymscy żołnierze musieli pokonywać tor „chłopka” o długości ok. 30 metrów w pełnym rynsztunku, który osiągał 25 kg. Trzeba przyznać, że taka „zabawa” była męcząca. Rzymska armia była za to najbardziej mobilną z piechoty

świata.

Rzymscy arystokraci, ale i biedota na swoich placach i podwórkach rysowali mniejsze wersje gry w klasy, dodając przy tym system punktacji. W Indiach gra była równie popularna, ale została zakazana przez Buddę. Zdaniem tego filozofa i myśliciela gry tego typu prowadziły ludzi na złą drogę i odwracały uwagę od zgłębiania siebie. W Skandynawii gra w klasy miała dodatkowe, magiczne znaczenie. Na wyspie Gotlandii dzieci grały i nadal bawią się w „Trojaspiel”. Zasady gry są niemal identyczne jak u nas. Przy użyciu „Tro-

jaspiel” można było wywoływać Słońce oraz deszcz.

Istnieją setki, jeśli nie tysiące wariacji gry w klasy. W 1938 roku Marian Wawrzecki napisał nawet książkę o tej grze, w której zebrał rysunki wykonywane przez warszawskie dzieci na ulicach. Było ich kilkanaście typów, a mowa tylko o jednym mieście. Wersja gry nazywana „piekło-niebo” pochodzi oryginalnie z Niemiec i Szwajcarii. W tym przypadku do rozgrywki używa się także kamienia i stara się nim rzucać lub kopać w taki sposób, by ten nie zatrzymał się na polu oznaczonym jako piekło.

Inną grą podwórkową, która niestety obecnie nie jest popularna, była gra w gumę. Miała również wiele wariacji, a niektóre osoby osiągały w niej nie lada finezję, skacząc nawet przez gumę zawieszoną na wysokości szyi koleżanek i kolegów. Gumę utożsamia się z dziewczętami, ale w oryginale była to zabawa męska. Pierwsi w gumę skakali Chińczycy 1000 lat temu. To właśnie stamtąd przywędrowała do Polski. W okresie PRL dodawano do niej różne układy słów, dzięki temu gra rozwijała nie tylko skoczność młodego pokolenia. Uczyła także zapamiętywania układów słów.

(pw), fot. ilustracyjne

XX wiek

Pogrzeb cechów

7 czerwca 1927 roku wprowadzono w Polsce nowe, jednolite prawo przemysłowe. Oznaczało to, że w każdym krańcu naszego kraju każdego rzemieślnika obowiązywały te same reguły.

Od tej pory praktycznie do historii przeszła silna rola cechów rzemieślniczych. W Lipnie urządzono nawet ich nieformalny „pogrzeb”. Cechy rzemieślnicze były organizacjami zrzeszającymi mistrzów z różnych branż. W większych miastach, np. w Toruniu istniało wiele cechów, np. piekarzy, bednarzy, krawców, itd. W mniejszych miastach jak Golub lub Lipno istniały cechy łączące różne rzemiosła.

Gdy w 1927 roku władze państwowe wzięły w swoje ręce kwestie rzemiosła, cechy utraciły dawną moc spraw-

czą. W Lipnie urządzono uroczyste obchody zakończenia działalności cechów. W tej doniosłej uroczystości wzięło udział około tysiąca rzemieślników z Lipna i okolicy. Pochód prowadził prezes cechu – Malinowski. Rzemieślnicy udali się do kościoła na mszę prowadzoną przez ks. Suchcickiego, a następnie na zebranie do Domu Ludowego. W przemówieniach wspomniano o szczytnej historii lipnowskich cechów. Na koniec odśpiewano Rotę.

(pw), fot. ilustracyjne

XX wiek

Szyld znamieniem

Wiosną 1938 roku w Polsce wprowadzono stosunkowo niewinne prawo, które miało uderzać w kupców żydowskich. W Wielu miastach nie wykonywano go, ponieważ widziano w nim zarzewie konfliktu. W ten sposób rządowi sprzeciwiono się w Lipnie.

W przedwojennej Polsce w handlu dominowali Żydzi. Posiadali większość sklepów i hurtowni. Od początku starano się złamać ten monopol. Początkowo walczono w sposób uczciwy, np. tworząc polskie spółdzielnie i sklepy. Niestety pod koniec lat 30-tych polskie rządy stały się coraz bardziej antysemickie. Wprowadzono getto ławkowe na uniwersytetach, a w 1938 roku nakazano obowiązkowe umieszczenie na szyldach sklepowych nazwiska właściciela. Miało to

skłaniać konsumentów do omijania sklepów żydowskich.

W Lipnie początkowo nie zastosowano się do tego obowiązku. Podobnie uczyniono w Radziejowie i Włocławku. W miejscowościach tych znaczną część populacji stanowili Żydzi. Opór trwał krótko, ponieważ w tamtych czasach władze miast miały znacznie słabszą pozycję niż obecnie. Przedstawiciel rządu w terenie – starosta nakazał przestrzeganie przepisów.

(pw)

(pw)

XX wiek

Proces, który zmienił prawo

W 1904 roku w Niemczech wprowadzono sądy kupieckie. Ich jedynym zadaniem było rozstrzyganie spraw handlowych.

Było to konieczne. Dlaczego? Podczas debaty nad zaletami sądów kupieckich w niemieckim parlamencie opisano sprawę z Golubia. Jednym z posłów zasiadających w parlamencie Niemiec był Polak – Leon Czarliński. Polityk przytoczył przy tym historię

z Golubia. Dotyczyła niewielkiej sumy 50 marek, o które kłóciło się dwóch kupców.

W sprawie tak drobnej kwoty odbyło się 14 rozpraw. Czterokrotnie zmieniali się sędziowie, sześć razy pisarze sądowi. Rozprawy odrzucano z błahych przyczyn. Dopiero

po 14. podejściu sąd nakazał zwrócenie poszkodowanemu 25 marek, a obie strony podzielono równo kosztami procesu, które wyniosły 300 marek. Pokazywało to absurdalność ówczesnego wymiaru sprawiedliwości.

Pierwszy mecz zagraли na rynku

XX WIEK ► W minionym roku 2022 obchodzono 100-lecie istnienia Miejskiego Klubu Sportowego „Drwęca” Golub-Dobrzyń. Z tej okazji przybliżamy historię klubu znad Drwęcy. Tym bardziej, że pierwsze spotkanie założycielskie odbyło się dokładnie 15 stycznia 1922 roku

Pierwsze założycielskie spotkanie klubu sportowego w Dobrzyniu nad Drwęcą odbyło się w Domu Ludowym przy ulicy Szerokiej 1 (obecnie Piłsudskiego) 15 stycznia 1922 roku. Tego dnia powołany został pierwszy zarząd Robotniczo-Rzemieślniczego Dobrzyńskiego Klubu Sportowego „Drwęca”. Jego pierwszym prezesem został gorący entuzjasta i działacz sportowy Józef Hubert. W skład zarządu weszli również: Jan Brzuszkiewicz (viceprezes), Jan Dąbrowski (skarbnik), Tadeusz wojciechowski (gospodarz klubu) oraz członkowie Stanisław Montecki, Wacław Pekowski, Leon Brzuszkiewicz oraz Stanisław Cywiński.

Pierwszy mecz Klub Sportowy „Drwęca” rozegrał z Lechem Rypin 10 lipca 1922 roku. Mecz ten odbył się w niedzielne popołudnie na dobrzyńskim rynku (obecnie Plac Tysiąclecia). Wynik meczu 5:1 na korzyść Dobrzynia był elementem, który pomógł pokonać trudny pierwszy okres działalności pracy klubowej. Pamiętny mecz rozgrywany z przeciwnikiem rypińskim w spodenkach harcerskich, w przygodnych butach, mocno zapisał się w pamięci społeczeństwa do-

brzyńskiego. „Drwęca” wystąpiła w następującym składzie: Mieczysław Pekowski (bramkarz), Leon Warszawski (lewa obrona), Bolesław Cywiński (prawa obrona), Zygmunt Zawadzki, Stanisław Zawadzki, Wacław Mentecki (wszyscy pomoc) oraz w ataku – Jan Zaporowicz, Edward Wawrzecki, Roman Kamiński, Władysław Kołodziejski i Irema Bieganowski.

Mieszkańcy miasta widząc, że sport to nie tylko rozrywka w niedzielne popołudnie, ale i pożyteczna działalność wychowawcza młodzieży, postanowili pomóc pionierom zorganizowanego ruchu sportowego. Dobrzyńscy szewcy wykonali dla drużyny 22 pary butów piłkarskich, które zostały wręczone na zebraniu zarządu klubu 3 maja 1924 roku. Od 1925 roku rozpoczęła w klubie działalność sekcja piramidowa (gimnastyka akrobatyczna), oraz sekcja biegowa (lekkoatletyczna).

Widząc osiągnięcia sportowe i wielki zapał do dalszej pracy, władze miejskie postanowiły pomóc sportowcom. Burmistrz Dobrzynia przeznaczył w 1926 roku teren, na którym rozgrywane były zawody sportowe. Dzięki temu klub funkcjonował, mając od-

powiedni sprzęt i własne boisko sportowe przy ulicy Szosa Rypińska (obok obecnego szpitala).

W latach 1926-1928 klub pozyskał kilku nowych zawodników do gry w piłkę nożną z Golubia, Sokołowa i Torunia. Zwłaszcza Władysław Wiczorek, robotnik z majątku w Sokołowie, siał postrach pod bramkami przeciwników. Klub z Dobrzynia towarzysko grał z klubami z Grudziądza (Olimpia Grudziądz), Wąbrzeźna (Pomorzanka Wąbrzeźno) oraz zespołami wojskowymi z Torunia.

Wyjazdy do Rypina, Lipna, Ostrowitego odbywała cała drużyna wydzierżawionymi wozami. Często w upale, przy wietrznej i słotnej pogodzie pędzili, poganiając konie sportowcy „Drwęcy” na umówiony mecz. Nawet poznańska Warta przesłała w 1932 roku na ręce zarządu klubu „Drwęca” ofertę rozegrania spotkania w piłkę nożną. Niestety ze względów organizacyjnych do meczu nie doszło.

W kolejnych numerach naszego tygodnika przedstawimy dalsze losy klubu z Dobrzynia nad Drwęcą (dziś Golub-Dobrzyń).

Szymon Wiśniewski, fot. zbiory prywatne

Zawodnicy i działacze MKS „Drwęca” Golub-Dobrzyń 1922-1939:

Józef Hubert (prezes), Jan Brzuszkiewicz (viceprezes), Jan Dąbrowski (skarbnik), Tadeusz Wojciechowski (gospodarz), Stanisław Mentecki, Wacław Pekowski, Leon Brzuszkiewicz, Stanisław Cywiński, Mieczysław Pekowski, Leon Warszawski, Bolesław Cywiński, Zygmunt Zawadzki, Stanisław Zawadzki, Wacław Mentecki, Jan Zaporowicz, Edward Wawrzecki, Roman Kamiński, Władysław Kołodziejski, Irema Bieganowski, Władysław Marcinkowski, Konstanty Brzuszkiewicz, Stanisław Józwiak, Stanisław Cywiński, Stanisław Grabowski, Władysław Mentecki, Tadeusz Wojciechowski, Wacław Pekowski, Władysław Siemiątkowski, Władysław Kołodziejski, Michał Kwiatkowski, Olek Szymański, Zygmunt Płockier, Zygmunt Droźba, Józef Sobierajski, Piotr Kabaciński, Zygmunt Zawadzki, Stanisław Zawadzki, Jan Karczewski, Edward Jankowski, Edward Warszawski, Stefan Tomaszewski, Stanisław Wiczorek, Jerzy Szymański, Stanisław Zombit, Roman Kamiński, Jan Mikołajczyk, Stanisław Kamiński, Henryk Karczewski, Henryk Nałaskowski, Jan Przybylski, Edward Rajnowski, Jan Szperling, Jerzy Tomaszewski, Stanisław Rybak, Piotr Baszkowski, Jan Mikołajczyk, Zygmunt Droźba, Stanisław Rybak, Józef Sobierajski i inni.

Opracowano na podstawie informacji uzyskanych od Wiesława Dąbka oraz publikacji Edwarda Bartkowskiego z okazji 50-lecia klubu w 1972 roku.

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU RYPIŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Auto-Moto

Autokasacja/demontaż

Absolutnie auta kupię w całości, rozbite lub na złom, odbiór lawetą, tel. 887-813-007

Nieruchomości

Domy

Sprzedam dom w zabudowie szeregowej w Wąbrzeźnie. Tel. 506 141 913

Działki

Sprzedam działkę budowlaną w ścisłym centrum Wąbrzeźna wraz z projektem budynku i pozwoleniem na budowę. Tel. 506 141 913

Mieszkania

Sprzedam mieszkanie 3-pokojowe (61,2 m²), 2. piętro, os. „Marysieńka”, Wąbrzeźno, tel. 698 101 381

Rypińskie Centrum Sportu
ul. Dworcowa 11
tel. 54 233 9742

Miejsko-Powiatowa
Biblioteka Publiczna w Rypinie
Warszawska 20
tel. 54 280 21 42

Oświata

Zespół Szkół nr 1
im. ks. Czesława Lissowskiego
w Rypinie
ul. Kościuszki 51
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 20 65

Zespół Szkół nr 2
im. Unii Europejskiej
w Rypinie
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 31 61

Zespół Szkół nr 3
im. Bogdana Chelmskiego w Rypinie
ul. Nowy Rynek 20
87-500 Rypin
tel. 54 280 24 05

Zespół Szkół nr 4
im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu
ul. Nadróż 1
87-515 Rogowo
tel. 54 270 31 12

Zespół Szkół nr 5
im. ks. Jana
Twardowskiego w Rypinie
ul. Młyńska 12
87-500 Rypin
tel. 54 280 36 42

Poradnia Psychologiczno
-Pedagogiczna
ul. Dworcowa 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 50 48

Dom Dziecka
im. Janusza Korczaka w Rypinie
ul. Mławska 54
87-500 Rypin
tel. 54 280 30 55

Dom Pomocy Społecznej
„KOMBATANT” w Ugoszczu
Ugoszcz 30
87-522 Ostrowite
tel./fax: 54 270 11 33

Powiatowe Centrum
Obsługi Oświaty
ul. Warszawska 38
87-500 Rypin
tel. 54 280 39 22

Chatka Puchatka.
Punkt przedszkolny.
Pankowska J.
ul. Jana Pawła II 11
87-500 Rypin
kom. 501 024 694

Przedszkole Niezapominajka
ul. Gustawa Sommera 16
87-501 Rypin
tel. 54 280 35 16

Przedszkole nr 1
ul. Młyńska 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 57 97

Przedszkole Miejskie nr 2
ul. Wojska Polskiego 11
87-500 Rypin
tel. 54 280 31 32

Pomoc społeczna

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie w Rypinie
ul. Warszawska 38 A
87-500 Rypin
tel./fax: 54 280 36 41

Miejski Ośrodek Pomocy
Społecznej w Rypinie
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin
tel. 54 280 96 51

Gminny Ośrodek Pomocy
Społecznej w Rypinie
ul. Lipnowska 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 22 79

Przedsiębiorstwa komunalne

Zarząd
Dróg Powiatowych
ul. Strażacka 1
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 04

Przedsiębiorstwo Komunalne
„Komes” Sp. z o.o.
ul. Elizy Orzeszkowej 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 24 62

Miejskie Przedsiębiorstwo
Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
ul. Mikołaja Reja
87-500 Rypin
tel. 54 280 34 32

Zdrowie

Szpital Powiatowy
w Rypinie
ul. 3 Maja 2
87-500 Rypin
tel. 54 230 87 00

Pod Gryfem.
Apteka Spółki Eskulap
ul. Mławska 30
87-500 Rypin
tel. 54 280 59 94

Przy Przychodni. Apteka
ul. Księdza Lissowskiego 10
87-500 Rypin
tel. 54 280 40 62

DOZ Apteka
dbam o zdrowie
Remedium
ul. Koszarowa 3
87-500 Rypin
tel. 54 280 35 97

DOZ Apteka dbam
o zdrowie
ul. Warszawska 14
87-500 Rypin
kom. 800 110 110

Apteka Społeczna
na Mławskiej
Grupa Nowa Farmacja
ul. Mławska 1E
87-500 Rypin
tel. 54 236 66 88

Pod Orłem. Apteka
Spółki Eskulap
ul. Kilińskiego 7
87-500 Rypin
tel. 54 280 20 44

Pod Eskulapem s.c. Apteka.
Wieczorek B.,
Zwierzynska I.
ul. Ogrodowa 36
87-500 Rypin

Apteka „Przy Szpitalu”
ul. 3 Maja 2
87-500 Rypin

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Strażacka 4
87-500 Rypin
tel. 54 280 37 37
tel. 54 280 91 53
numer alarmowy 998 lub 112

Komenda Powiatowa Policji
ul. Piłsudskiego 19
87-500 Rypin
tel. 54 230 82 00, 54 230 82 05
numer alarmowy 997 lub 112

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Rypinie
ul. Warszawska 40
87-500 Rypin
tel. 54 280 96 00

Starostwo Powiatowe w Rypinie
ul. Warszawska 38
tel. 54 280 24 33

Urząd Skarbowy w Rypinie
ul. Dojazdowa 10
87-500 Rypin
tel. 54 280 92 10

Urząd Gminy Rogowo
Rogowo 51
87-515 Rogowo
tel. 54 280 16 22

Urząd Gminy w Brzuzem
Brzuz 62
tel. 54 270 11 23/38
tel. 54 280 09 06

Urząd Gminy w Skrwilnie
ul. Rypińska 7
tel. 54 270 00 12

Urząd Gminy w Wąpielsku
Wąpielsk 20
tel. 56 493 83 21

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Nowy Rynek 5
87-500 Rypin
tel. 54 280 01 55

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Nowy Rynek 14
87-500 Rypin
tel. 54 280 21 44

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Dworcowa 20
87-500 Rypin
tel. 54 280 30 73

Powiatowa Stacja
Sanitarно-Epidemiologiczna
w Rypinie
ul. Warszawska 38a
tel. 22 250 01 15

Kultura i rekreacja

Rypiński Dom Kultury
Warszawska 8
tel. 54 280 21 56

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Wystawili jasełka w Nowym Kobrzyńcu

GMINA ROGOWO 22 grudnia dzieci ze Szkoły Podstawowej w Nowym Kobrzyńcu wprowadziły wszystkich w atmosferę świąt Bożego Narodzenia, przedstawiając historię narodzenia pańskiego. Jasełkom przyświecał tytuł „Śpiewaj Ziemio, Panu!”

– Dla Boga wszyscy na świecie są równi, dlatego pokłon oddały mu wszystkie dzieci, bez względu na kolor skóry i miejsce

zamieszkania, co wspaniale oddali nasi mali aktorzy – informuje na swoim Facebooku Szkoła Podstawowa w Nowym Kobrzyńcu.

Jasełka przygotowane zostały przez Magdalenę Sitkowską we współpracy z Anetą Więclawską, która zadbała o stronę artystyczną przedstawienia i dekoracje oraz Jolantą Świeżawską i Iwoną Makowską. Nie zabrakło też życzeń bożonarodzeniowych, złożonych przez dyrektorkę Renatę Kaczyńską.

W tym dniu zostały również wręczone nagrody dla laureatów konkursów: na kartkę bożonarodzeniową, plastyczną – o tematyce pożarniczej oraz szkolnego konkursu na kalendarz adwentowy w językach: niemieckim i angielskim.

(red), fot. SP Nowy Kobrzyńiec/Facebook

TYGODNIK REGIONU
RYPYŃSKIEGO

CRY

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 4500 egz.)

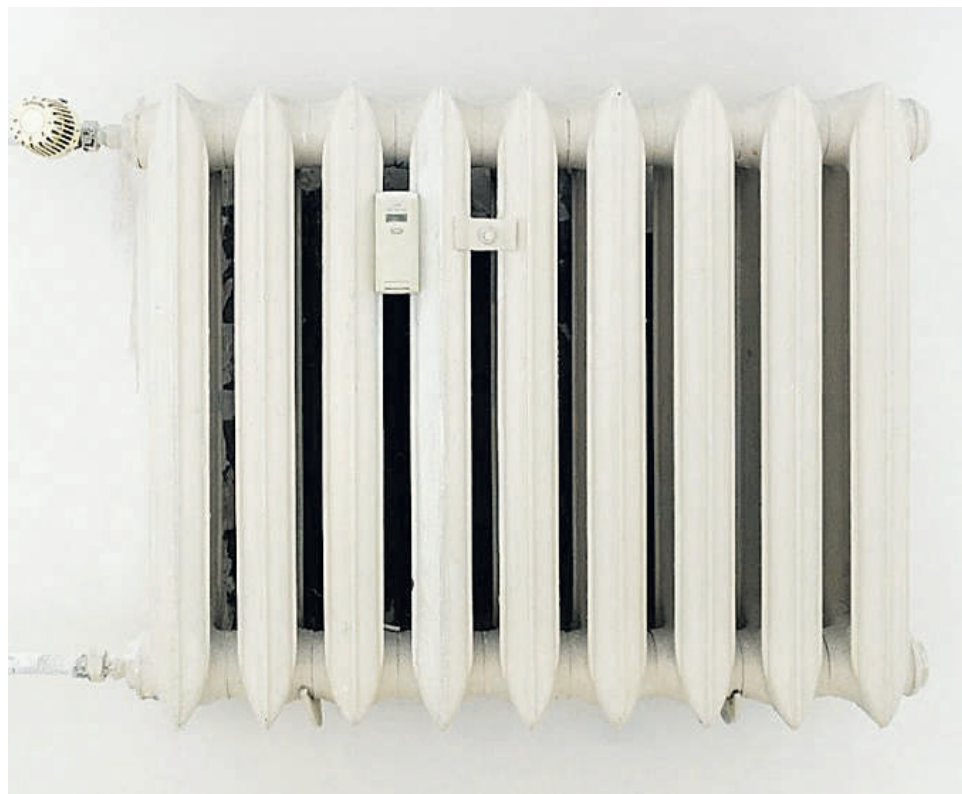
Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Koniec z kotłami gazowymi. Jaka alternatywa?

FINANSE ▶ Kolejne kraje europejskie wprowadzają zakaz wykorzystywania kotłów gazowych w nowych oraz modernizowanych budynkach. Wielu producentów urządzeń grzewczych planuje zakończenie produkcji pieców na gaz w niedalekiej przyszłości. Czy Polskę również czekają zmiany?

Okazuje się, że tak. Unia Europejska, w ramach unijnej polityki klimatycznej i próby zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w domach, chce zakazać kotłów gazowych w perspektywie kilku najbliższych lat. Jednocześnie intensywnie promowane są pompy ciepła jako najwydajniejsze i ekologiczne źródło ogrzewania. Czy to początek prawdziwego boomu na pompy ciepła? Dlaczego warto zainwestować w takie urządzenie już dziś?

Ogrzewanie budynków mieszkalnych stanowi największe źródło emisji zanieczyszczeń powietrza. Unia Europejska od lat prowadzi działania, których celem jest poprawa jakości oraz ochrona środowiska naturalnego. W Polsce można skorzystać z różnych programów finansowych, oferujących wsparcie na montaż i zakup ekologicznych urządzeń lub modernizację wybranych instalacji. Jednym z nich jest „Czyste powietrze”, czyli projekt dopłat do wymiany starych pieców na nowe, ekologiczne źródła ciepła. Najchętniej wybieranym urządzeniem grzewczym w ramach programu „Czyste powietrze” są kotły gazowe. Okazuje się jednak, że w najbliższych latach UE chce zakazać montażu pieców gazowych w nowych

domach. Dlaczego?

Unia Europejska chce zakazać kotłów gazowych

Ideą Komisji Europejskiej jest ograniczenie emisji dwutlenku węgla pochodzącego ze spalania paliw kopalnych, co wiąże się ze stopniowym wycofywaniem z obiegu kotłów gazowych. Zakaz jest częścią projektu Fit for 55, który zakłada redukcję emisji CO₂ do 55% do 2030 roku. Celem jest rozwój szeroko rozumianej energooszczędności oraz stopniowe przedstawienie się na czystą energię.

Wpływ na przyspieszenie transformacji ma inwazja Rosji na Ukrainę. Plan REPowerEU, będący częścią projektu Fit for 55, to odpowiedź na wysokie podwyżki cen energii i paliw oraz niepewność dostaw surowców energetycznych (a w tym paliw kopalnych), spowodowanych wojną w Ukrainie. Według Unii Europejskiej nowe uwarunkowania geopolityczne i trudna sytuacja na rynku paliw wymagają błyskawicznego uniezależnienia się od rosyjskich surowców.

Wstępnie planowane jest wstrzymanie wsparcia finansowego dla modernizacji urządzeń grzewczych wykorzystujących gaz i inne paliwa kopalne. Montaż kotłów gazowych w nowych budynkach ma być zakazany

od 2027 roku, a od 2030 roku również w obiektach modernizowanych. – Już teraz warto szukać alternatyw dla kotłów gazowych. Najlepszą opcją bez wątplenia są pompy ciepła, które bazują na energii cieplnej w otoczenia: z powietrza, wody lub gruntu – radzi Tomasz Walczak, CTO firmy Euros Energy – producent pomp ciepła.

Rosnąca popularność pomp ciepła

Pompa ciepła to specjalne urządzenie grzewcze, które efektywnie wykorzystuje energię odnawialną. Pompa ma dwa źródła ciepła: dolne, czyli grunt, powietrze lub wody powierzchniowe/podziemne, oraz górne, tj. instalacja grzewcza. Pompa pobiera energię z dolnego źródła i przekazuje ją go górnemu. W ten sposób ogrzewa wnętrza i podgrzewa wodę użytkową.

Pompy ciepła cieszą się coraz większą popularnością na rynku. Komisja Europejska szacuje, że do 2026 roku będzie działać 20 mln nowych pomp ciepła, a do 2030 aż 60 mln. Związane jest to z przyspieszeniem wdrażania OZE w sektorze energetycznym, przemyśle, budownictwie i transporcie. Według Polskiej Organizacji Rozwoju Technologii Pomp Ciepła w 2022 roku w Polsce zostanie sprzedanych ok. 180 tys. pomp

ciepła. Liczba nowych urządzeń w 2023 roku może zbliżyć się do 200 tys., a w 2027 do 300 tys. Dlaczego warto zainwestować w pompę ciepła już dziś?

Pompa ciepła – oszczędność, ekologia i najwyższy komfort

Pompa ciepła jest bezpieczna dla środowiska. Nie produkuje popiołu, dymu i innych szkodliwych substancji. W stosunku do kotłów gazowych może obniżyć emisję CO₂ o 20%. Zasilana przez fotowoltaikę staje się w pełni ekologicznym urządzeniem.

– Inwestując w pompę ciepła, inwestujemy we własny komfort i bezpieczeństwo. Urządzenie jest całkowicie bezobsługowe. Nie trzeba martwić się o ładowanie opału, rozpalać pieca czy jego czyszczenie. W konsekwencji oszczędzamy także czas. – wyjaśnia Tomasz Walczak z Euros Energy. – Jako producent pomp ciepła dbamy o ich wysoką wydajność, znakomitą sprawność i komfortową eksploatację. Nasze urządzenia wyposażyliśmy w dotykowe panele sterowania. Co więcej, pracą wybranej pompy można sterować z poziomu dedykowanej aplikacji, co znacznie podnosi komfort jej użytkowania – dodaje.

Pompa nie stwarza ryzyka

wybuchu, jest prosta w montażu i charakteryzuje się niskimi kosztami eksploatacji. Nie wymaga budowy zbiornika na paliwo i można umieścić ją w dowolnym pomieszczeniu gospodarczym. Na uwagę zasługuje również żywotność urządzeń. Szacuje się, że pompa może pracować wydajnie przez ok. 30 lat.

Dotacja na zakup pompy ciepła – ile można otrzymać?

W pompę ciepła warto zainwestować już dziś – zwłaszcza że możemy liczyć na wsparcie finansowe na zakup i montaż urządzenia! W ramach programu „Moje Ciepło” przydzielane są bezwrotne dotacje w wysokości od 30 do 45% kosztów kwalifikowanych inwestycji, czyli od 7 do 21 tys. zł. O dofinansowanie mogą starać się właściciele lub współwłaściciele domów jednorodzinnych, w tym wolnostojących, w zabudowie bliźniaczej, szeregowej i grupowej. Warunkiem uzyskania wsparcia finansowego jest podwyższony standard energetyczny budynku. Program potrwa do 31 grudnia 2026 roku lub do wyczerpania dedykowanej puli środków, która wynosi 600 mln.

(red),
fot. materiały prasowe

Skuteczny sposób na zespół jelita wrażliwego

ZDROWIE ▶ Nawracające skurcze i bóle brzucha? Uporczywe wzdęcia, zaparcia lub biegunki? Uczucie pieczenia w żołądku? Nadreaktywność jelit jest zimą blisko 30% ludzi na całym świecie

Dieta Low Fodmap to jeden z najskuteczniejszych sposobów na leczenie tzw. zespołu jelita wrażliwego. Wymaga jednak konsekwencji oraz uważnego obserwowania reakcji własnego ciała. Na szczęście istnieją gotowe rozwiązania, dzięki którym można pozbyć się uciążliwych objawów raz na zawsze. Warto z nich skorzystać.

Dieta Low Fodmap – z czym to się je?

Dieta Low Fodmap została opracowana w celu łagodzenia objawów tzw. zespołu jelita wrażliwego. Składa się z trzech etapów: eliminacji, reintrodukcji i dopasowania diety do indywidualnej tolerancji na poszczególne produkty spożywcze. Pierwsza faza jest stosunkowo prosta – polega na wyeliminowaniu produktów zawierających składniki z grupy FODMAP, czyli szybkofermentujących, krótkołańcuchowych cukrów: fruktozy, laktozy, fruktanów i alkoholi polihydroksylowych.

Etap eliminacji powinien trwać maksymalnie 8 tygodni. W tym czasie jelita odpoczywają. Prawdziwe wyzwanie stanowi wejście w drugą fazę. – Reintrodukcja Low Fodmap polega na stopniowym wprowadzaniu do diety produktów, które wcześniej wyeliminowaliśmy oraz bacznej obserwacji reakcji naszego organizmu. Dzięki temu możemy dokładnie określić skutki spożycia poszczególnych produktów potencjalnie niekomfortowych dla naszych jelit – tłumaczy Roksana Środa,

dietetyk kliniczna i założycielka MajAcademy.

– Dieta Low Fodmap została opracowana w celu łagodzenia objawów tzw. zespołu jelita wrażliwego, a także leczenia żywieniowego SIBO i IMO – dodaje CEO MajAcademy.

Nieprawidłowe przeprowadzenie etapu rozszerzania jest jedną z najczęstszych przyczyn nawrotu objawów ze strony przewodu pokarmowego. Składa się na to wiele czynników, jak chociażby nieprawidłowa kolejność rozszerzania diety, zbyt szybkie tempo, zbyt duża ilość poszczególnych składników. Etap eliminacji, wbrew pozorom, jest zdecydowanie łatwiejszy! Dlatego, w takiej sytuacji warto korzystać z gotowych diet, które „za rękę” prowadzą przez cały etap od pierwszego do ostatniego dnia – w prawidłowy sposób.

Najważniejsze zasady

Kluczową zasadą diety Low Fodmap jest to, że żadnej z trzech faz nie można pominąć. Nie można zatrzymać się na etapie eliminacji i trwać w nim w nieskończoność. Tylko sukcesywnie i konsekwentnie przeprowadzona reintrodukcja stanowi o sukcesie całego procesu. Dieta kończy się na etapie, gdy sami – pod okiem specjalisty – zdobędziemy pełną wiedzę, jak nasze ciało reaguje na poszczególne produkty i co tak naprawdę nam nie służy.

Do najbardziej popularnych produktów z wysoką zawartością składników FODMAP należą:

pszenica, żuto, jęczmień, mleko i produkty mleczne, śmietana, sery, rośliny strączkowe, warzywa kapustne, cebula, czosnek, buraki, pory, brokuły, karczochy, koper włoski, owoce, także te suszone, orzechy, grzyby, kakao, czekolada, miód oraz inne roślinne substancje słodzące.

Dlaczego Reintrodukcja Low Fodmap jest ważna dla naszych jelit?

Właściwie przeprowadzona dieta Low Fodmap pozwala w pełni kontrolować objawy tzw. zespołu jelita wrażliwego. Składniki określone jako FODMAP (fruktoza, laktoza, fruktany i alkohole polihydroksylowe) trafiają do jelita grubego w praktycznie niezmiennym formie. Powodują zwiększony napływ wody do jelit, gdzie stanowią doskonałą pożywkę dla zgromadzonych tam bakterii, uwalniając przy tym duże ilości wodoru, metanu i dwutlenku węgla, które drażnią delikatną błonę śluzową jelit.

Tylko właściwe ograniczenie spożycia składników FODMAP może przynieść ukojenie i lepszą pracę przewodu pokarmowego. Skutecznym rozwiązaniem są gotowe, kompleksowe jadłospisy uwzględniające specyfikę poszczególnych etapów diety, zwłaszcza fazy Reintrodukcji Low Fodmap.

Każdy ze składników FODMAP należy wprowadzać osobno, aby określić jego realny wpływ na nasz organizm. Gotowe plany żywieniowe znacznie to ułatwiają. Ważne, by etap testo-

wania każdego składnika trwał ok. tygodnia, a wprowadzanie go do diety po fazie eliminacji przebiegało stopniowo np. zaczynamy od wprowadzania połowy łyżeczki miodu dziennie, a kończymy na kilku łyżeczkach produktu spożywanych w ciągu dnia.

Sposób na sukces? Gotowy plan Reintrodukcji Low Fodmap!

Wsparcie dietetyka jest niezwykle ważne przy wprowadzaniu i utrzymywaniu każdej diety. – Zwłaszcza etap reintrodukcji, czyli stopniowego rozszerzania diety po fazie eliminacji, wymaga dodatkowego wsparcia z zewnątrz – zauważa Roksana Środa z MajAcademy. – Z pomocą przychodzą gotowe jadłospisy Reintrodukcja Low Fodmap, które pozwolą utrzymać cel od pierwszego do ostatniego dnia – dodaje.

Więcej informacji na temat REINTRODUKCJA LOW FODMAP znaleźć można właśnie na platformie MajAcademy, która oferuje gotowe jadłospisy będące odwzorowaniem indywidualnej współpracy z pacjentami. To pierwszy taki produkt na rynku – z kompleksową wiedzą i jadłospisami. Dzięki niemu możemy samodzielnie przeprowadzić dietę w pełni bezpieczny sposób.

Zamawiając gotowy jadłospis Reintrodukcji Low Fodmap otrzymujemy kompletny 8-tygodniowy plan żywieniowy z gotową listą zakupów, podzielony na dwa 4-tygodniowe eta-

py. Reintrodukcja przebiega różnie u różnego typu pacjentów, dlatego w ofercie MajAcademy, oprócz klasycznego jadłospisu znajdują się dodatkowe informacje i propozycje dla osób uczulonych na konkretne składniki lub z nietolerancją histaminy.

Przepis z GOTOWEGO JADŁOSPISU – REINTRODUKCJA LOW FODMAP z MajDiet

Granola świąteczna (przepis bez nabiału, bez sorbitolu)

Składniki: 50g mieszanki orzechów laskowych i włoskich; 35g syropu amaretto; 25g syropu klonowego; 20g oleju kokosowego; 100g soku z pomarańczy; 125g płatków owsianych; 15g jagły ekspandowanej; 20g pestek dyni; 10g płatków kokosa; 10g siemienia lnianego; łyżeczka przyprawy do piernika LF; szczypta soli.

Przygotowanie: W misce połącz syrop amaretto, syrop klonowy, roztopiony olej kokosowy, sok z pomarańczy. W oddzielnym naczyniu połącz posiekane orzechy, płatki owsiane, jagłę, pestki, płatki kokosa i nasiona siemienia lnianego. Posyp przyprawą i szczyptą soli. Do suchych składników wlej mokre i całość dokładnie wymieszaj. Całość przełóż na blachę do pieczenia. Piecz przez 35 minut w 160 stopniach, co jakiś czas mieszając, aby nie przypalić. Granolę można przechowywać w suchym miejscu, w szczelnie zamkniętym pojemniku.

(red),
fot. materiały prasowe

Piłkarze wracają do pracy

LECH RYPIN ▶ Niewiele ponad miesiąc trwał urlop od piłki nożnej dla Lechitów. 9 stycznia rypinianie rozpoczną przygotowania do rundy wiosennej w czwartej lidze kujawsko-pomorskiej. Zaplanowano sześć sparingów. Nasz zespół musi sumiennie przepracować okres przygotowawczy, aby runda rewanżowa była lepsza niż jesienna, po której Rypin jest dopiero czternasty w tabeli

Pięć wygranych, dwa remisy i aż dziewięć porażek w pierwszej rundzie chlubny Lechowi nie przynosi. 14. miejsce musi zostać poprawione, bowiem inaczej rypinianie będą zagrożeni spadkiem do okręgówki, a takiego scenariusza nikt nawet nie bierze pod uwagę. W zespole być może zajdą zmiany personalne, jeśli tak, przeczytacie o tym w CRY. Póki co pewne jest, że zawodnicy Lecha na dniach zaczynają zajęcia, a już 28 stycznia rozegrają pierwszy mecz kontrolny. Dobra informacja dla kibiców jest taka, że wszystkie sparingi odbędą się w Rypinie.

– Mecze sparingowe, które zespół czwartoligowego Lecha Rypin będzie rozgrywać na sztucznym boisku przy Sportowej w Rypinie,

będą rozpoczynały się o godzinie 14.00. Tym razem wszystkie gry kontrolne odbędą się w Rypinie. Przygotowania do rundy wiosennej Lechici rozpoczną 9 stycznia. Treningi odbywać się będą na obiektach w Rypinie. Zaległy mecz z z Notecianką Pakość zaplanowany został na 11.03.23 r. – podaje na swojej stronie Lech Rypin.

Na inaugurację rundy wiosennej Lech Rypin będzie podejmować na własnym stadionie Kujawiankę Izbica Kujawska. W pierwszej kolejce Lechici wygrali w Izbicy Kujawskiej 4:1 i nie mamy nic przeciwko temu, by podobny wynik padł w marcu.

(ak),
fot. archiwum

Mecze sparingowe:

28.01.23 - Lech Rypin – Włocławia Włocławek

04.02.23 - Lech Rypin – Kujawiak Kowal

11.02.23 - Lech Rypin – Jeziorak Iława

18.02.23 - Lech Rypin – Kasztelan Sierpc

25.02.23 - Lech Rypin – GKS Wikielec

04.03.23 - Lech Rypin – LKS Dąbrowa

Chełmińska

Piłka nożna

Zagraли pierwszy mecz w nowym roku

W tradycyjnym meczu noworocznym rozegranym w niedzielę 1 stycznia w Rypinie pierwszy zespół Lecha Rypin wygrał z oldbojami Lecha 10:3.

Marcin Baranowski strzelił pierwszego gola w nowym roku. Gole także strzelali: Bartek Żelazny 4, Martyn Trędewicz 2, Błażej Dąbrowski 2. Bramkę strzelił też prezes Lecha Sławomir Stefański. Gole dla oldbojów strze-

lili Buchalski Piotr, Grzybowski Maciej i Łukaszewski Mirosław. Mecz toczył się w przyjaznej i wesołej atmosferze. Były też fajerwerki, szampan, a po spotkaniu na murawie wspólne spotkanie w klubie.

Starsi i młodszy zawodnicy życzyli sobie nawzajem wszystkiego dobrego w Nowym 2023 Roku i tegoż samego również wszystkim kibicom piłkarskim.

(red),
fot. nadesłane

